

Sveriges Riksdag
100 12 Stockholm

REMISSVAR

Motion till riksdagen 2017/18:120 med anledning av prop. 2016/17:212 Möjlighet att avstå från återkallelse av uppehållstillstånd när arbetsgivaren självmant har avhjälpt brister

Bakgrund

Saco anser att svensk arbetsmarknad vinner på en hög rörlighet för arbetskraften, såväl nationell som internationell. En grundläggande förutsättning är att de arbetskraftsinvandrare som kommer till Sverige får löner, försäkringar och övriga villkor i enlighet med svenska kollektivavtal eller praxis inom yrket eller branschen.

I utredningen om *Stärkt ställning för arbetskraftsinvandrare på arbetsmarknaden (SOU 2016:91)* föreslogs att tillstånd inte bör återkallas i de fall arbetsgivaren på eget initiativ har vidtagit åtgärd så att förutsättningarna för arbetstillstånd är uppfyllda. Saco ansåg i sitt remissvar till utredningen att förslaget är ett steg i rätt riktning, men att det fortfarande är allt för snävt då underlåtelse att återkalla endast är möjligt om arbetsgivaren självmant har rättat bristen innan Migrationsverket har uppmärksammat bristen. Arbetsgivare som har anställt arbetskraftsinvandrare kan, i likhet med övriga arbetsgivare, göra mindre misstag exempelvis vid utbetalning av lön eller försäkringspremier. Ett mindre misstag bör inte vara upphov till vare sig fängelsestraff eller utvisning, oavsett om arbetsgivaren har hunnit upptäcka detta självmant eller inte. Saco anser att Migrationsverkets prövningar bör utgå från en helhetssyn och rimlighetsbedömning.

Saco är därför mycket positiv till att regeringen har tillsatt en *utredning om möjligheten till rättelse av mindre misstag efter att Migrationsverket påtalat brister i villkoren*. Uppdraget ska redovisas senast den 31 december 2017. Utredaren har fått i uppdrag att inte bara definiera vad som utgör mindre eller obetydliga fel utan även att lämna förslag som innebär att det ska finnas en möjlighet att inte återkalla arbetstillstånd för arbetstagare om en tidigare arbetsgivare begått oavsiktliga mindre fel. Utredaren ska också överväga förslag om sanktioner mot arbetsgivare och/eller kompensation till arbetstagare som drabbas.

Föreliggande riksdagsmotion från fyra Allianspartier innehåller krav på ett ännu snabbare agerande genom att lägga förslag på en ändring i utlänningslagen (2005:716, 7 kap 7 e §) som kan genomföras under den här mandatperioden. Förslaget innebär ett förtydligande av att Migrationsverket och migrationsdomstolarna måste beakta proportionalitetsprincipen vid bedömningar av om brister i anställningsvillkoren under tidigare tillståndstid innebär att arbetstillståndet för en utlänning ska återkallas eller inte förlängas.

Överväganden

Saco ställer sig positiv till att proportionalitetsprincipen ska gälla vid återkallelse och förlängning av arbetstillstånd.

Motionen föreslår att ett arbetstillstånd även i fortsättningen kan återkallas om förutsättningarna inte längre är uppfyllda. I varje enskilt fall ska Migrationsverket och migrationsdomstolarna ges utrymme att göra en proportionalitetsbedömning då mindre förseelser från arbetsgivarens sida inte alltid ska behöva leda till återkallelse av arbetstillståndet. Enligt motionen bör även motsvarande princip gälla vid frågan om arbetstillstånd kan förlängas. Detta möjliggörs genom en ändring av ordet *ska* till *får*, vilket innebär att återkallelsebestämmelsen i 7 kap 7 e § utlänningslagen blir fakultativ i stället för obligatorisk.

I motionen nämns ett antal exempel som skulle kunna föranleda att en återkallelse av arbetstillstånd inte bör ske. Saco anser att dessa exempel är relevanta, men vill samtidigt betona att en proportionalitetsprövning alltid måste ske utifrån omständigheterna i det enskilda fallet.

Oklar tolkning av när arbetsgivaren gjort ett misstag eller är oseriös

I motionen anges att Migrationsverket och migrationsdomstolarna måste göra skillnad på de fall där en brist i anställningsvillkoren beror på ett misstag från arbetsgivarens sida och fall där avvikelser beror på att arbetsgivaren är oseriös eller att anställningen är ett skenavtal. Endast i de senare fallen bör återkallelse eller nekad förlängning komma i fråga enligt motionen.

Sveriges Ingenjörer lyfter i sitt remissvar till Riksdagen att denna skrivning öppnar upp för en mycket bred tolkning av möjligheten att inte återkalla arbetstillstånd och kan leda till en praxis av Migrationsverket och migrationsdomstolarna som innebär att egentligen alla felaktigheter från en arbetsgivare accepteras så länge denna inte är "oseriös" eller anställningen är ett skenavtal. Det finns ingen definition i motionen av begreppet oseriös arbetsgivare.

Såsom Akademikerförbundet SSR betonar bör en proportionalitetsbedömning också inrymma bedömningen av gränsen

för när en förseelse inte är ringa. Denna gräns måste även den vara proportionerlig.

Risk för att skyddet för arbetskraftsinvandrarens villkor urholkas

Saco delar Sveriges Ingenjörers uppfattning om att det därför finns en risk för att det skydd för arbetskraftsinvandrarens villkor som finns uppställda i 6 kap 2 § utlänningslagen om att ett arbetstillstånd endast får beviljas till en utlänning som erbjudits en anställning som denna kan försörja sig på och där lönen, försäkringsskyddet och övriga anställningsvillkor inte är sämre än de villkor som följer av svenska kollektivavtal eller praxis inom yrket eller branschen riskerar att urholkas.

Förslag till ändring av ordalydelsen i 7 kap 7 e § utlänningslagen är inte tillräckligt tydlig

Saco gör bedömningen att förslaget till ändring av ordalydelsen i 7 kap 7 e § utlänningslagen inte är tillräckligt tydlig. Saco anser att det i lagtexten måste klargöras att återkallelse endast ska ske vid mindre fel för att upprätthålla det skydd som finns för arbetskraftsinvandrares villkor enligt 6 kap 2 § utlänningslagen.

Sammanfattande synpunkter

Saco är positiv till att denna viktiga fråga lyfts av Allianspartierna i form av en riksdagsmotion i syfte att påskynda processen för att rätta till uppenbara skevheter i tillämpningen av lagen. Däremot anser Saco att det finns skäl att invänta den utredning som pågår för att frågan är mycket komplex; ändringen i lagtexten kan få långtgående konsekvenser som är svåra att överblicka utan mer ingående analys. Saco vill också peka på att frågan om återkallelse vid mindre förseelser från arbetsgivarens sida endast är en del av det uppdrag som den särskilda utredaren fått. Motionen tar endast sikte på sanktioner riktade mot arbetstagaren. Frågan om sanktioner mot arbetsgivare och/eller kompensation till arbetstagare som drabbas måste också lösas. De två delarna hänger ihop.

Saco håller med om att det är viktigt att praxis rörande återkallande ändras skyndsamt. Vi tror dock att det är möjligt att få en ny lagstiftning på plats till halvårsskiftet 2018, det vill säga innevarande mandatperiod, även om vi inväntar utredningens förslag. Tidsaspekten måste vägas mot behovet av en väl underbyggd lagstiftning, som leder till en förändring i praxis som ligger i linje med lagstiftarens intentioner.

Sacos förhoppning är att de överväganden och synpunkter på de enskilda delarna i motionen beaktas i den pågående utredningen.

Saco avstyrker därför motionens lagförslag.

Inkommet remissvar från medlemsförbundet Akademikerförbundet
SSR biläggs.

Vänligen,

Sveriges akademikers centralorganisation, Saco

Lena Granqvist,
samhällspolitisk chef

Lena Maier Söderberg,
chefsjurist